

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Lausunto hallinto-oikeudelle koskien valtuuston 23.10.2023 kokouksesta tehtyä valitusta / Tossavainen / Diaarinro 1783/03.04.04.10/2023

Timo Tossavainen on tehnyt valituksen valtuuston 23.10.2023 kokouksesta. Valituksessa esitetään, että kokous on syntynyt virheellisessä järjestyksessä sekä lainvastaisesti ja se on kumottava. Lisäksi valituksessa esitetään, että valtuuston 23.10.2023 tekemä päätös on ainoastaan tarkoitettu kiertämään 18.8.23 valtuuston kokouksessa tehtyä valitusta ja siitä johtuvaa täytäntöönpanokieltoa.

Pelkosenniemen kunnanhallitus esittää lausuntonaan, että valitus on perusteeton ja näin ollen se tulee hylätä. Perustelut esitetään asiakohdittain seuraavasti:

Valituksen kohde

Valtuuston 23.10.2023 kokouksessa on käsitelty seuraavat asiat:

§ 109 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 110 Pöytäkirjan tarkastajien valinta

§ 111 Asialistan ja kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

§ 112 Kunnanjohtajan ajankohtaiskatsaus

§ 113 Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen yhteistyösopimus julkisten työvoimapalveluiden järjestämiseksi ja työllisyyspalveluiden järjestämisuunnitelma

§ 114 Kunnan lausunto Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:n ARA-lainahakemukseen / SGEI-tuen vahvistaminen

§ 115 Talousarvion 2023 tarkistaminen

§ 116 Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

§ 117 Muut asiat

Kunnanhallitus on päättänyt 23.11.2023 § 441 todeta, että valtuuston 23.10.2023 kokouksen päätökset § 109-117 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä ja päättää panna ne täytäntöön, lukuun ottamatta pykälä, joiden kohdalla mahdollinen valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka valitusviranomaisen kieltää täytäntöönpanon.

Valtuuston päätökset 23.10.2023 § 109, 110, 111, 112, 116 ja 117 koskevat valmistelua tai täytäntöönpanoa, eikä niistä voi valittaa.

Selvitys valitusoikeudesta

Valittaja antaa valitusoikeudestaan selostuksen, joka sisältää virheellisiä ja puutteellisia tietoja. Valituksessa esitetään, että *”kyseisen kokouksen 114 § pykälä loukkaa valittajan oikeutta ja etuutta, eli tarkoitus on tehdä tyhjäksi valtuuston 18.8.2023 kokouksesta tekemäni valitus, joka on johtanut täytäntöönpanokieltoon.”*

Kunnanhallitus toteaa:

Valtuusto on päättänyt 18.8.2023 § 83 myöntää Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:lle 2 400 000 euron omavelkaisen takauksen sillä edellytyksellä, että takaukselle asetetaan riittävä vastavakuus kuntalain 129 §:n mukaisesti.

Valtuusto on päättänyt 23.10.2023 § 114 vahvistaa 1) että Pelkosenniemen kunta on myöntänyt Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:lle 2 400 000 euron omavelkaisen takauksen sillä edellytyksellä, että takaukselle asetetaan riittävä vastavakuus kuntalain 129 §:n mukaisesti ja 2) että omavelkainen takaus täyttää SGEI de minimis -asetuksessa asetetut ehdot ja on näin ollen SGEI-tukea

Valtuuston päätös § 114 on syntynyt kunnanhallituksen esityksestä 12.10.2023 § 366, jossa selostettiin, että valtuuston aiemmin tekemää takauspäätöstä § 83 on tarpeen tarkentaa SGEI-tuen ehtojen täyttymisen osalta Asumisen Rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n pyynnöstä 7.9.2023. 12.10.2023 § 366

ARA:n korkotukilainapäätöksessä tarkoitettua takauksen tulee täyttää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen 20 päivänä joulukuuta 2011 annetussa komission päätöksessä 2012/21/EU (EUVL L 7, 11.1.2012, s. 3- 10) asetetut edellytykset.

Kuntaliitto on antanut lausunnon 5.9.2023 eduskunnan talousvaliokunnalle 5.9.2023 (264/03.01.01/2023) koskien SGEI de minimis -asetusta. Kuntaliiton lausuntoon asiasta voi tutustua verkkosivuilta: SGEI de minimis -asetus | Kuntaliitto.fi.

Lisäksi kunnanhallitukselle selostettiin (12.10.2023 § 366), että valtuuston 18.8.2023 päätöksistä on tehty kunnallisvalitus hallinto-oikeuteen. Kunnanhallitus on todennut 21.9.2023 § 344, että valtuuston 18.8.2023 kokouksen päätökset § 75-91 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä ja päättää panna ne täytäntöön, lukuun ottamatta pykälää, joiden kohdalla mahdollinen valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka valitusviranomaisen kieltää täytäntöönpanon, ja lukuun ottamatta pykälää 103 ja 106 siltä osin, kun ne koskevat valtuuston vaalilautakunnan kokoonpanoa.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on välipäätöksellään 25.10.2023 numero 1736/2023 kieltänyt kunnanvaltuuston 18.8.2023 tekemien päätösten 83 §, 84 § ja 85 §:n täytäntöönpanon, kunnes valitus on hallinto-oikeudessa ratkaistu tai asiassa toisin määrätään.

Hallinto-oikeus saatuaan lisäselvitystä kunnanvaltuuston päätöksistä 83 §, 84 § ja 85 § on ilmoittanut 24.11.2023 katsovansa, ettei valtuuston edellä mainittujen päätösten täytäntöönpanoa ole enää syytä pitää kiellettyinä, ja määräävänsä, ettei 25.10.2023 annettu määräys täytäntöönpanon kieltämisestä ole enää voimassa.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta saadun tiedon mukaan tuomioistuimien ei puutu sisällöllisesti kunnan itsehallinnolliseen päätöksentekoon. Valtuustolla on toimivalta käsitellä takauksen myöntäminen uudelleen, jotta se voi vahvistaa SGEI-tukiehtojen täyttymisen.

Johtopäätös:

Valituksessa esitetään virheellinen päätelmä siitä, mikä on valtuuston 23.10.2023 päätöksen tarkoitus, sekä jätetään kertomatta, että hallinto-oikeuden välipäätös täytäntöönpanon

kieltämisestä ei ole ollut enää voimassa valituksen tekohetkellä 4.12.2023. Valtuuston päätös § 114 ei millään tavalla loukkaa valittajan oikeutta ja etuutta, kuten valituksessa väitetään.

Täytäntöönpanokielto

Valittaja vaatii täytäntöönpanokieltoa koko kokouksen osalta ja esittää, että joka tapauksessa täytyy § 114 asettaa välittömästi täytäntöönpanokieltoon, koska kunta yrittää kiertää kuntalain 143 § säädettyä, valitus ei saa käydä täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi.

Kunnanhallitus toteaa:

Valtuusto on todennut 23.10.2023 § 109, että kokous on laillinen ja päätösvaltainen. Päätöksestä § 109 ei ole annettu muutoksenhakulupaa, sillä päätös koskee kuntalain § 136 mukaista valmistelua ja täytäntöönpanoa.

Kunnanhallitus on päättänyt 23.11.2023 § 441 todeta, että valtuuston 23.10.2023 kokouksen päätökset § 109-117 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä ja päättää panna ne täytäntöön, lukuun ottamatta pykäläiä, joiden kohdalla mahdollinen valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka valitusviranomaisen kieltää täytäntöönpanon.

Johtopäätös:

Valitus ei sisällä mitään sellaista perustetta, jonka johdosta §:ää 114, joka koskee kunnan lausuntoa Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:n ARA-lainahakemukseen / SGEI-tuen vahvistaminen, pitäisi asettaa täytäntöönpanokieltoon. Tarkemmin perustelut on tässä lausunnossa esitetty asiakohdittain.

Kokouksen lainvastaisuus

Valituksessa esitetään, että valtuuston päätöksen 23.10.2023 § 114 ainut tarkoitus on kiertää valtuuston 18.8.2023 kokouksesta tehdyn valituksen johdosta aiheutunutta täytäntöönpanokieltoa. Lisäksi valituksessa selostetaan valtuuston myöntämän takauksen vastavakuuden arvostamista ja väitetään, että kunnanhallituksella ei ole ollut toimivaltaa hyväksyä vakuutta.

Kunnanhallitus toteaa:

Lausunnossa on edellä esitetty, mikä on ollut valtuuston päätöksen § 114 tarkoitus: SGEI-tukiehtojen täytyminen. Päätökseen ei sisälly takauksen vastavakuuden arvon määrittely. Vastavakuus ja sen hyväksyminen on käsitelty erillisessä päätöksessä kunnanhallituksessa myöhemmin 9.11.2023 § 417. Kunnanhallitus esittää hallinto-oikeudelle, että valitus tulee siltä osin jättää tutkimatta.

Valituksessa esitetään väittämä siitä, että Pelkosenniemen Vuokratalot Oy on konkurssikelpoinen yritys. Tämä ei kunnanhallituksen käsityksen mukaan pidä paikkansa, eikä valituksessakaan esitetä perusteluja väittämälle. Kunnassa on viime vuosina toteutettu aktiivisia toimenpiteitä yhtiön talouden tasapainottamiseksi ja kunnan vuokra-asuntokannan kehittämiseksi siten, että se vastaisi entistä paremmin alueen kysyntään.

Pelkosenniemen Vuokratalot Oy:n yhtiökokous on yhtiön hallituksen esityksen mukaisesti päättänyt 30.10.2023 hyväksyä, että Pelkosenniemen kunnan 2 400 000 euron omavelkaiseen

takaukseen annettava vastavakuus on kyseessä olevan rivitalokohteen rakennukset. Kunnanhallitus on hyväksynyt yhtiökokouksen esityksen 9.11.2023 § 417.

Mitä valitutuksessa esitettyyn kunnanjohtajaa koskevaan esteellisyyväittämään tulee, kunnanhallitus toteaa, että Kuntaliiton lakiosastolta 19.12.2023 saadun kannanoton mukaan valituksessa esitetystä tilanteesta ei hallintolain 28.1 §:n 5 kohdan yhteisöjäävi tule kysymykseen. Mahdollinen esteellisyys voi syntyä yleislausekejäävin (hallintolain 28.1 § 7 kohta) perusteella. Säännöksen mukaan henkilö on esteellinen, jos luottamus henkilön puolueettomuuteen muusta erityisestä syystä vaarantuu. Tämän esteellisyyisperusteiden soveltaminen edellyttää, että on olemassa ulkopuolisen havaittava syy puolueettomuuden vaarantumiseen, vaikka muut esteellisyyisperusteet eivät suoranaisesti tulekaan sovellettaviksi. Syyn puolueettomuuden vaarantumiseen on oltava suunnilleen samanasteinen kuin erikseen säädetyissä esteellisyyisperusteissa. Eli kunnanjohtajan osallistuminen pelkästään siis yhtiökokoukseen kunnan edustajana ei aiheuta itsessään esteellisyyttä, eikä tilanteesta ole muutakaan esteellisyyisperustetta tämän asian kohdalla.

Johtopäätös:

Kunnanhallitus esittää hallinto-oikeudelle, että hallinto-oikeus toteaa valituksessa esitetyn väittämän valtuuston 23.10.2023 kokouksen tarkoituksesta virheellisenä ja että se jättää tutkimatta valituksessa esitetyt väittämät takauksesta annetusta vastavakuudesta, sillä ne eivät koske valituksenalaista valtuuston päätöstä § 114.

Jäsenten tunnistaminen valtuuston kokouksessa

Valituksessa väitetään, että koska kunnanhallituksen puheenjohtaja Markku Kankaanranta ei saanut kameraansa toimimaan valtuuston kokouksen 23.10.2023 nimenhuudon yhteydessä kunnan ohjeen mukaisesti, ei kokous ole päätösvaltainen.

Kunnanhallitus toteaa:

Kuntalain 98 §:n 1 momentin mukaan toimielimelle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa, sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvassa kokouksessa (sähköinen kokous) tai sähköisesti ennen kokousta (sähköinen päätöksentekomenettely).

Kuntalain 99 §:n mukaan sähköinen kokous voidaan pitää käyttäen sellaista videoneuvottelua tai muuta soveltuva teknistä tiedonvälitystapaa, että: 1) kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri voivat luotettavasti todentaa kokoukseen osallistuvat; 2) kokouksen puheenjohtaja voi johtaa kokousta 102 §:ssä tarkoitetulla tavalla; ja 3) kokoukseen osallistuva voi seurata kokouksen kulkua ja osallistua asioiden käsittelyyn.

Hallituksen esityksessä laeiksi kuntalain ja varainsiirtoverolain 4 §:n muuttamisesta (HE 242/2020 vp) on kuntalain 99 §:ää koskeissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu, että ehdotettu sääntely mahdollistaisi edelleen täysin sähköiset kokoukset, joihin kaikki kokoukseen osallistuvat osallistuisivat teknisen tiedonvälitystavan avulla valitsemastaan paikasta. Lisäksi mahdollisia olisivat edelleen sähköiset kokoukset, joihin osa osallistujista osallistuisi varsinaiselta kokouspaikalta ja osa teknisen tiedonvälitystavan avulla valitsemastaan paikasta.

Pelkosenniemen kunnan hallintosäännön 95 §:n mukaan valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous).

Kuten Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on todennut 21.12.2023 antamassaan päätöksessä, edellä siteeratusta hallituksen esityksestä ilmenee, että kuntalain 99 §:ssä tarkoitettu sähköinen kokous tarkoittaa täysin teknisin yhteyksin toimitettujen kokousten lisäksi myös niin sanottuja hybridikokouksia. Tähän nähden Pelkosenniemen kunnan hallintosäännössä ei ole ollut tarpeen erikseen mainita hybridikokouksia mahdollisena kokouksen järjestämistapana, eikä valtuuston kokous 30.6.2023 ole järjestäytynyt valittajan mainitsemaalla perusteella virheellisessä järjestyksessä.

Johtopäätös:

Valtuuston puheenjohtaja ja sihteeri kykenivät tunnistamaan kunnanhallituksen puheenjohtajan etäyhteydellä (teams), vaikka kuvayhteyttä häneen ei saatu. Valtuuston puheenjohtaja totesi valtuuston 23.10.2023 kokouksen päätösvaltaiseksi ja lailliseksi pöytäkirjan mukaisesti. Näiltäkin osin valitus on perusteeton.

Valmisteluvirheet

Valituksessa esitetään, että valtuuston 23.10.2023 päätöksiä on kunnanhallituksessa valmistellut kunnanhallitukseen vaalikelvottomiksi katsottavia henkilöitä, on valmistelu tapahtunut virheellisessä järjestyksessä.

Kunnanhallitus toteaa:

Esteellisyys on eri asia kuin vaalikelpoisuus. Esteellisyys liittyy yksittäisen asian käsittelyyn viranomaisissa, kun taas vaalikelpoisuudessa on kyse siitä, voidaanko henkilöä ollenkaan valita tiettyyn toimielimeen.

Valittaja viitatessaan Kuntalain 73 §:ään tekee virheellisen tulkinnan mom. 4 osalta (Vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan): ”henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.”

Kunnalla on satoja tehtäviä, joista osa on lakisääteisiä ja osa kunnan itselleen ottamia. Kunta huolehtii alueensa asukkaiden hyvinvoinnista ja alueen elinvoimaisuudesta.

Kunnanhallituksessa käsitellään hyvin erilaisia asioita, jotka koskevat koko kunnan aluetta ja kaikkia kunnan tehtäviin liittyviä asioita kuntalaissa ja hallintosäännössä määritellyllä toimivallalla. Kunnassa yrittäjänä tai muussa vastuullisessa tehtävässä toimiminen ei tee henkilöä automaattisesti vaalikelvottomaksi kunnanhallitukseen.

Valtuusto on 19.5.2023 § 38 valinnut Anna-Kaisa Luoma-ahon ja Tero Luoma-ahon kunnanhallitukseen toimikaudelle 1.6.2023 – 31.5.2025, ja kunnanhallitus on 3.8.2023 § 267 päättänyt panna valtuuston päätökset laillisina täytäntöön. Valtuuston 19.5.2023 päätökset ovat saaneet lainvoiman.

Mikäli kunnanhallituksessa käsitellään asioita, joissa kunnanhallituksen jäsenet ovat esteellisiä, päätetään esteellisyydestä tapauskohtaisesti kokouksessa Hallintolain 27 - 28 §:ien ja Kuntalain 97 §:n mukaisesti.

Johtopäätös:

Valituksessa esitetty väittämä valmisteluvirheistä, jotka johtuisivat kunnanhallitukseen vaalikelvottomista henkilöistä, on perusteeton.

Lopuksi

Pelkosenniemen kunnanhallitus esittää yhteenvetona, että että valitus on perusteeton ja näin ollen se tulee hylätä. Kunnanhallitus esittää myös Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle, että se määrää valittajan korvaamaan kunnan oikeudenkäyntikulut täysimääräisenä ja pitämään oikeudenkäyntikulunsa omana vahinkonaan hallintoprosessilain 95 §:n mukaisesti. Perustelut on esitetty edellä olevassa lausunnossa asiakohdittain.

Muilta osin valituksessa viitataan kunnanhallituksen vakuuden käsittelyyn, joka ei kuulu valituksen alaiseen valtuuston päätökseen, eikä kunnanhallitus katso aiheelliseksi niiltä osin vastata oikeudenkäynnin osapuolen esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin.

Lisäksi kunnanhallitus haluaa saattaa hallinto-oikeuden tietoon kuntaan saapuneen sähköpostin, josta saa käsityksen, että valittaja Timo Tossavainen uhkaa Pelkosenniemen kuntaa etukäteen valitusten tekemisellä, mikäli Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän purkusopimusta koskevassa asiassa ei toimita täsmälleen hänen vaatimustensa mukaisesti (Tossavaisen sähköposti 13.12.2023 8:52). Uhkaus koskee Pelkosenniemen valtuuston päätöstä 15.12.2023 § 14. Sähköposti on saapunut Savukosken kunnasta.

Pelkosenniemellä 18.1.2023

Kunnanhallitus